

естетике од Баумгартена надаље (Грлић наглашава да Хегел евидентно укључује, али и превладава Кантово и Шелингово учење, те да његов „рационализам“ није Лајбниц-Баумгартеновог типа, нити је његово схватање повести могуће свести на концепције Винкелмана, Лесинга или Хердера. – Грлић, Д., Естетика, III том, стр. 206.) представља површну интерпретацију Хегелове филозофије, уз малеволентно игнорисање чињенице да је Хегел најоштрији критичар како пуког рационализма (Шелингова критика Хегела темељи се на сличној оцени, коју он уводи тек у берлинским предавањима: на разликовању *негативне* и *позитивне* филозофије. Шелинг свој ранији и Хегелов идеализам одређује као систем рационалистичког мишљења и назива га *негативном филозофијом*. - Пејовић, Д., Поговор у: Schelling, F. W. J., *Систем трансценденталног идеализма*, Напријед, Загреб, 1965., стр. 364.), тако и баумгартеновске естетичке школе, која застаје на одређењу естетике као науке о чулном сазнању, не укључујући у свој предмет оно што је за Хегела најбитније: уметност као израз људског духа.

Још један *тип* критике Хегелове филозофске концепције представља покушај да се она тумачи према сличном кључу као Шелингова, да би се потом различито приказани појмови тумачили као недоследност и последица *снажних напетости између одређених „фаза“ у Хегеловој филозофији*. Перовић, М. А., *Пет студија о Хегелу*, стр. 13 Бројни интерпретатори нису успели да у довољној мери разумеју Хегелову филозофију управо због тога што су се трудили да у њој открију статичне појмове, сматрајући их на тај начин *једном одређеним* и дефинисаним. Хегел је окарактерисан и као *теоретичар поунутрашњења*, који *Erinnerung* поставља за основ естетике и повесне свести. Разлике у садржају појмова за Хегела представљају последицу *животности*, која измиче статично постављеном апарату разумевања. Управо се због те тешкоће *живи појам* најчешће анализирали у различитим „фазама“ Хегеловог стваралаштва, чији другачији садржај и обим су потом сматрани *недоследношћу*. - Погледати Хегелово схватање самокретања појма – Хегел, Г. В. Ф., *Феноменологија духа*, Предговор, стр. 41-42. Због тога, на пример, Ман наводи да су Хегелова *Предавања из естетике* двозначан текст, јер се наводно истовремено захтева очување класичне уметности, док се уједно то очување онемогућава од сâмог почетка. - Ман, Р., *Aesthetic Ideology*, стр. 102. Хегелова теза, међутим, није нимало двозначна, нити контрадикторна: заиста се истиче класична уметност као идеал, истовремено са признањем да такав идеал није могућ у наше доба! -Разлике у садржају појмова за Хегела представљају последицу *животности*, која измиче статично постављеном